

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE/117/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Yleisiä huomioita esityksestä

Kuntaliitto pitää tärkeänä reaaliaikatalouden edistämistä koko yhteiskunnan eduksi. Kuntaliitto yhtyy näkemykseen valitusta organisointitavasta. On perusteltua, että esityksessä suunniteltu tehtävä on pysyväluonteinen ja oleellista on, että tehtävälle varmistetaan riittävä rahoitus. Kuntaliitolla ei ole huomauttamista tehtävän osoittamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Patentti- ja rekisterihallituksen uuteen tehtävään liittyvä yhteiskehittäminen ja yhteistyöryhmä

Kuntaliitto yhtyy esityksen tavoitteisiin määritellä reaaliaikatalouden kehitystyön vastuita ja luoda yhteistyörakenteita. Kehittyäkseen digitaalinen taloushallinto tarvitsee yritysten, julkisen hallinnon ja muiden sidosryhmien verkoston, yhteisen vision sekä yhteentoimivan toimintaympäristön.

Esityksessä todetaan, että kehitystyön jatkuminen vaatii eri hallinnonalojen toimijoilta sitoutumista yhteiskehittämiseen sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä on perusteltu lähtökohta. Yhteiskehittämisen käytännön työssä on kuitenkin tarpeen ja keskeistä ottaa huomioon myös eri toimijoiden erilaiset lähtökohdat, mahdollisuudet ja resurssit. Siirtyminen reaaliaikatalouteen tulee olla tarkoituksenmukaista. Siirtyminen ei saa merkitä muutoksia organisaation normaaliin toimintaan tai lisätä oleellisesti kustannuksia tai luoda uutta hallinnollista taakkaa. Syrjiviä ratkaisuja ei myöskään saa syntyä.

Esityksessä ehdotetaan myös perustettavaksi eri sidosryhmistä koostuva yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä olisi tukea Patentti- ja rekisterihallituksen uuden tehtävän hoitamista sekä edistää viraston ja sen sidosryhmien

välistä yhteistyötä. Yhteistyöryhmä osallistuisi yhteisten tavoitteiden asettamiseen. Tarkemmin yhteistyöryhmän kokoonpanosta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Yhteistyöryhmä voisi kokoontua eri kokoonpanoissa.

Kuntaliitto kannattaa yhteistyöryhmän perustamista. Sen kokoonpanon ja toimintatapojen tulee mahdollisimman hyvin heijastaa reaaliaikatalouden arkea. Esityksessä mainittujen tehtävien ohella työryhmällä tulisi olla mahdollisuus tarvittaessa kuulla eri toimialojen edustajia tai erityiskysymysten asiantuntijoita.

Kuntien ja kunnallisten toimijoiden rooli reaaliaikataloudessa ja sen yhteiskehittämisessä

Kunnat osana julkista hallintoa ovat reaaliaikataloudessa keskeisiä osapuo-
lia. Esimerkiksi kuntien hankintojen volyymi näkyy sekä hankintasanomien
että laskujen määrissä.

Laskuilla, kuiteilla ja hankintasanomilla on aina kaksi osapuolta. Tämä mer-
kitsee, että osapuolten tulee kokea digitaaliset ratkaisut sekä toiminnalli-
sesti että taloudellisesti hyödyllisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Lisäksi näi-
den intressien toteutumisessa on roolinsa muun muassa järjestelmätoimit-
tajilla ja operaattoreilla.

Kuntien sopimuskumppanit edustavat kaikkia reaaliaikatalouden sidosryh-
miä, joten erityyppisten toimijoiden moninaiset intressit ja yhteisten ratkai-
sujen löytäminen korostuvat kuntien reaaliaikatalouteen liittyvissä toimin-
nissa.

Yrityksen digitaloushankkeen puitteissa kunnissa on saatu hyviä kokemuksia
kumppanitason ratkaisuista. Jatkossakin on tärkeää kannustaa organisaat-
iotason yhteistyöhön, hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja hyödyntämiseksi.

Taloudelliset vaikutukset

Investoinneilla digitaaliseen taloushallintoon arvioidaan saavutettavan yri-
tyksille ja julkishallinnolle Suomessa yhteensä miljardiluokan vuosittaiset
säästöt. Vaikutukset ovat merkittäviä myös organisaatiotasolla. Tosin hyö-
tyjä arvioitaessa on otettava huomioon muun muassa organisaatioiden eri-
laiset lähtötasot kehitystyössä. Lisäksi työssä tulee huomioida erilaiset toi-
mintaympäristöt ja resurssit, jotta investoinnit ja niiden kustannukset ovat
tarkoituksenmukaisia organisaation toimintaan ja saavutettaviin hyötyihin
nähdessä.

Esityksellä pyritään luomaan edellytyksiä myös harmaan talouden torjun-
taan taloushallinnon digitalisaation keinoin. Tämä on kanatettava, koko yh-
teiskuntaa hyödyttävä tavoite.

Tietoturva, tietosuoja ja riskienhallinta

Tietosuojaa, tietoturvaa, riskienhallintaa ja varautumista tulee käsitellä siten, että ratkaisut ovat tarkoituksenmukaisia eri tasojen näkökulmasta ja hyödynnettävissä kaikkien toimijoiden piirissä.

Muun digitalisaatiokehityksen huomioiminen

EU- ja kansallisella tasolla on käynnissä erillishankkeita, jotka osaltaan tukevat digitaalisen taloushallinnon kehittymistä. Vaikutukset voivat kuitenkin olla monitahoisia, joten työssä tulee seurata kehitystä laaja-alaisesti.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jari Vaine
Erityisasiantuntija